

פרק 4

הכנסת עבודה בשווה כסף

נכתב ונערך על ידי אסף בהר, רו"ח (עו"ד) וסמי יונה

תוכן עניינים

עמוד

..... סעיף 3(ט) לפקודה - הכנסה רעיונית	4.1
..... מתן הלוואות לעובדים, בעלי שליטה או ספקי שירותים	4.2
..... סעיף 3(1ט) לפקודה - מיסוי משיכת כספים מחברה או שימוש בנכסי החברה על ידי "בעל מניות מהותי"	4.3
..... הקצאת מניות/אופציות לעובדים	4.4
..... 4.3.1 המצב לפני הרפורמה - הקצאות שבוצעו עד תום שנת המס 2002	4.3.1
..... 4.3.2 המצב לאחר הרפורמה - הקצאות שבוצעו החל משנת המס 2003 ואילך ...	4.3.2
..... 4.3.3 החלטות מיסוי ב"מסלול ירוק" - אופציות לעובדים	4.3.3
..... הטבות לעובדים	4.5
..... 4.4.1 מתנות לעובדים והשתתפות בפעילות ועד עובדים	4.4.1
..... 4.4.2 שווי שימוש ברדיו טלפון נייד שהועמד לרשות העובד	4.4.2
בהקשר זה ראה גם:	
..... פרק 2 - מיסוי היחיד	פרק 2
..... פרק 3 - קופות גמל, קרנות השתלמות ופיצויי פיטורין	פרק 3
..... 16.5 ניכוי מס במקור מתשלום סוגי שכר מסויימים - שכר אמנים, שכר בוחנים, שכר מרצים, שכר מעניקי שירותי משרד, שכר דירקטורים ושכר ספורטאים	16.5
..... 16.6 ניכוי מס במקור משכר דירקטורים	16.6

4. הכנסת עבודה בשווה כסף

4.1 סעיף 3(ט) לפקודה - הכנסה רעיונית

סעיף 3(ט) לפקודה קובע כי הנחה ממימוש זכות לרכישת נכס או שירות או הנחה בריבית על הלוואה שקיבל אדם ייראו כהכנסה. הסעיף דן בשני סוגי הכנסה:

- א. מימוש זכות לקבלת נכס או שירות, במחיר נמוך ממחיר השוק;
  - ב. קבלת הלוואה ללא ריבית או בריבית נמוכה משיעור הריבית שקבע שר האוצר; לעניין זה, "הלוואה" - לרבות כל חוב למעט אחת מאלה (נוסף בתיקון 185 לפקודה שפורסם בחודש אוגוסט 2011 ותחולתו מיום 1 בינואר 2008):
    1. הלוואה שהינה עסקה בין-לאומית כמשמעותה בסעיף 85א לפקודה;
    2. הלוואה שניתנה עד ליום 5 במרץ 2008, שהיתה נכס קבוע בידי המלווה לפי חוק התיאומים, ביום 31 בדצמבר 2007, או שהיתה נכס קבוע בידי המלווה במועד החל בתקופה שמיום 1 בינואר 2008 עד יום 5 במרץ 2008, אילו הוראות חוק התיאומים היו חלות לגבי אותה תקופה.
- הסעיף קובע כי הנחה ממימוש זכות לרכישת נכס או שירות או הנחה בריבית על הלוואה שקיבל אדם יראו כהכנסה, כמפורט להלן:
- א. אם ההנחה ניתנה לעובד ממעבידו, כהכנסת עבודה לפי סעיף 2(2) לפקודה;
  - ב. אם ההנחה ניתנה מלקוח לספק שירות, כהכנסה מעסק או ממשלח יד לפי סעיף 1(2), אלא אם כן הוכיח הספק שההנחה ניתנה ללא קשר עם השירותים שסיפק;
  - ג. אם ההנחה ניתנה מחברה לבעל שליטה שאינו עובד בה, כהכנסה לפי סעיף 4(2) לפקודה (דיבידנד, ריבית, הפרשי הצמדה ודמי ניכיון).
- יצויין כי במסגרת תיקון 185 לפקודה הובהר כי האמור בסעיף ג' לעיל לא יחול על הלוואה שקיבל בעל שליטה שהוא חבר בני אדם שאינו חברה משפחתית או חברה שקופה, ועל כן על הלוואה ביןחברתית כאמור יחול סעיף 3(י) לפקודה בכפוף לתנאים המפורטים בסעיף. בפרק זה נעסוק במתן הלוואות לעובדים, הקצאת מניות/אופציות לעובדים, ומתן הטבות לעובדים כגון מתנות וכדומה.

4.2 מתן הלוואות לעובדים, בעלי שליטה או ספקי שירותים

- סעיף 3(ט) לפקודת מס הכנסה קובע, בין היתר, כי אדם שקיבל הלוואה בלא ריבית או בריבית בשיעור נמוך משיעור הריבית שקבע לעניין זה שר האוצר, יראו את הפרש הריבית:
- (א) כהכנסת עבודה לפי סעיף 2(2) לפקודה, כאשר הלוואה ניתנה בקשר ליחסי עובד-מעביד;
  - (ב) כהכנסה ממתן שירותים, לפי סעיף 1(2) לפקודה, כשהלוואה ניתנה לאדם ממי שהוא מספק לו שירותים (זולת אם הוכיח שניתנה ללא קשר עם השירותים שסיפק);
  - (ג) כהכנסה לפי סעיף 4(2) לפקודה (דיבידנד, ריבית, הפרשי הצמדה ודמי ניכיון), זאת כאשר הלוואה אינה נופלת בגדר שני המקרים לעיל ואשר קיבל אותה בעל שליטה, או קרובו, מחברה בשליטתו.

שיעור הריבית הקבוע בתקנות

בתקנות לקביעת שיעור הריבית המינימלית לעניין סעיף 3(ט) לפקודה, נקבע מנגנון לעדכון שנתי של שיעור הריבית, בהתאם לשיעור העלות הכוללת הממוצעת לאשראי הלא צמוד הניתן לציבור על ידי הבנקים שמפרסם בנק ישראל לפי ההגדרה "שיעור עלות האשראי המרבי" בסעיף 5 לחוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות, התשנ"ג-1993, שפורסם לאחרונה לפני חודש דצמבר בשנה פלונית. על מנת לעדכן שיעור זה, על שר האוצר לפרסם את שיעור הריבית המעודכן. יצוין, כי בתקנות לקביעת שיעור הריבית המינימלית לעניין סעיף 3(י) לפקודה נקבע מנגנון דומה, אך שיעור הריבית הינו 75% מ"שיעור עלות האשראי המרבי".

על פי המנגנון לעדכון שיעור הריבית המינימלית לעניין סעיף 3(ט) שהוסבר לעיל, נקבע ששיעור הריבית השנתית לשנת 2017 יהיה 3.41%. לגבי הלוואות שניתנו לעובד (ממעביד שאינו חבר בני אדם שהעובד הוא בעל שליטה בו), כאשר יתרת קרן הלוואה אינה עולה על 7,680 ₪ (נכון לשנת 2017), שיעור הריבית לעניין הסעיף הינו שיעור עליית המדד.

להלן נתונים מעודכנים לשנים 2012-2017, לגבי הריבית המינימלית ותקרת ההלוואות לעובד שמאפשרת חיוב ריבית בגובה שיעור עליית המדד:

שנתית	שיעור הריבית המינימלית	סכום התקרה לעובד המאפשר חיוב ריבית בשיעור עליית המדד (מ)
2012	6.24%	7,560
2013	5.47%	7,680
2014	4.31%	7,800
2015	4.07%	7,800
2016	3.41%	7,680
2017	3.41%	7,680

חיוב מע"מ בגין ריבית רעיונית

בפסיקה ענפה נקבע כי הלוואה הניתנת על-ידי "עוסק" לעניין חוק מע"מ לבעלי המניות בחברה, בעל שליטה, עובדים וכו' מהווה עסקה החייבת במע"מ, כאשר מחירה של העסקה היא הריבית בגין ההלוואה.

סעיף 10 לחוק מע"מ קובע כי עסקה שמחירה מושפע מיחסים מיוחדים בין הצדדים, או שלא נקבע לה מחיר, או שתמורתה או מקצתה איננה בכסף יהא מחירה המחיר שהיה משתלם בעדה בתנאים רגילים קרי שווי שוק.

לפיכך, בהלוואה הניתנת על ידי "עוסק" לעניין חוק מע"מ, לעובד, לבעל שליטה או לספק, ללא ריבית או בריבית הנמוכה ממחיר השוק (ריבית שהושפעה מיחסים מיוחדים בין הצדדים) נדרש לקבוע את מחיר העסקה (שיעור הריבית) לעניין החיוב במע"מ בהתאם להוראות סעיף 10 לחוק מע"מ. על מנת להימנע מיכוחים מיותרים עם הנישומים ועל מנת לפשט את ההליך נקבע על-ידי רשות המיסים כי לעניין זה, ריבית השוק הינה הריבית שנקבעה לעניין סעיף 3(ט) לפקודה.

כלומר, "עוסק" הנותן הלוואה לבעל מניות, בעל שליטה, עובד - ללא ריבית או בריבית הנמוכה מהריבית שנקבעה לעניין סעיף 3(ט) לפקודה נדרש להתחייב במע"מ בשל הריבית בשיעור הריבית שנקבעה לעניין סעיף 3(ט) לפקודה.

יצוין, כי על פי פרוטוקול משיבת ועדת הכספים של הכנסת מיום 20 ביוני 2011, עמדת נציגי המע"מ ברשות המיסים היא, שהשיעור לפי סעיף 3(ט) כולל כבר את המע"מ.

נדגיש מספר נקודות נוספות:

(א) על הלוואות הניתנות על ידי מעביד לעובד (כאשר המעביד אינו חבר בני אדם שהעובד הוא בעל שליטה בו), ואשר סכומן הכולל בכל נקודת זמן, בתקופת הזקיפה, אינו עולה על 7,680 ש"ח (נכון לשנת 2017), חישוב הריבית יהיה לפי שיעור עליית המדד.

לעניין זה "תקופת זקיפה" - לגבי עובד - כל חודש בתקופה שבין יום קבלת הלוואה לבין יום גמר פרעון יתרת קרן הלוואה. לגבי בעל שליטה וספק שירותים - כל שנת מס, או חלק ממנה, שבין יום קבלת הלוואה לבין יום גמר פרעון יתרת קרן הלוואה.

(ב) לפי הנחיות רשות המסים כאשר מקבל הלוואה (ללא ריבית או בריבית הנמוכה מהריבית הנדרשת) הינו נישום אשר חל עליו פרק ב' לחוק התיאומים בשל אינפלציה, בדרך כלל, לא יחולו הוראות סעיף 3(ט) לפקודה, כלומר אין מקבל הלוואה מתחייב בהכנסות ריבית רעיוניות. אי חיוב כאמור נובע מכך שכספי הלוואה מניבים הכנסות מעסק המתחייבות במס מלא ללא הוצאות ריבית או ניכוי בשל אינפלציה (ע"א 32/86 רימון ביטוח ופיננסים נ' פקיד שומה ת"א 1, מיסים 1/1 (פברואר 92) ה-1).

במסגרת ביטולו של חוק התיאומים החל מיום 1.1.2008, בוטל סעיף 3(ט) (4) לפקודה אשר קבע כי הוראות סעיף 3(ט) לא יחולו על הלוואה שלפי חוק התיאומים, היא נכס קבוע בידי המלווה.

לדוגמא, חברה א' לוקחת הלוואה ללא ריבית מחברה ב' שהינה חברת בת של חברה א' כנגד הנפקת שטר הון. עובר לביטול חוק התיאומים, הלוואה הינה נכס קבוע בידי חברה ב' וכך הוראות סעיף 3(ט) לפקודה לא היו חלות על הלוואה. לאחר ביטול חוק התיאומים, על פניו נראה כי הוראות סעיף 3(ט) אפשר שיחולו וכי יש לחייב את חברה א' בהתאם להוראות סעיף 3(ט) (ג)- הפרש הריבית כהכנסה לפי סעיף 4(2) לפקודה. עם זאת, במסגרת תיקון 185 לפקודה אשר תחולתו הינה מיום 1.1.2008, הובהר כי הוראות סעיף זה לא יחולו על הלוואה שקיבל בעל שליטה שהוא חבר בני אדם שהינו חברה משפחתית או שקופה ובכך למעשה נסתם הגולל ביחס לסוגיה זו. בהקשר זה ראה פרק 15 למדריך המס.

לפי הנחיות חוזר מס הכנסה 30/92 שיצא בעקבות ע"א 758/88 שרון תעשיות מיזוג אויר בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן, מיסים ו/3 (יוני 1992) ה-3, על מנת שההלוואה שניתנה לעובד לא תגרוור אחריה חיוב במס בהתאם לסעיף 3(ט) לפקודה, יש לרשום חיובי ריבית, לכל הפחות בגובה הריבית הקבועה בסעיף, בכרטיסי החו"ז של אותו עובד במהלך שנת המס, או לרשםם בדרך אחרת בפנקסי המעביד באותה שנת מס, ולא לבצע את החיוב בריבית רק בדוח ההתאמה לצורכי מס הכנסה. במידה ולא נרשמו חיובי ריבית כאמור, הרי שלפי עמדת רשויות המס, יש לראות את ההלוואה הנדונה כהלוואה ללא ריבית ולחייבה במס בהתאם לסעיף 3(ט) לפקודה. אם לא נרשמו חיובי ריבית כאמור, אך הוצג בפני פקיד השומה הסכם הלוואה לפיו יהא מועד סילוק חיוב הריבית לאחר שנת המס, לא יחול סעיף 3(ט) לפקודה על הלוואה זו, ובתנאי שהסכם ההלוואה ותנאיו, ובכלל זה מועדי סילוק הריבית, יהיו מפורטים וברורים, וכי להסכם ההלוואה ותנאיו יהיה ביטוי בספרי המעביד, ולא יסתבר כי תנאי ההסכם לא בוצעו הלכה למעשה.

לאור האמור, יש לשקול את אופן מתן ההלוואות, לפיו תיקבע דרך החיוב בריבית הנדרשת - ריבית בפועל, ריבית רעיונית וכן שילוב בין האפשרויות הנ"ל, לפי העניין.

שיעור הריבית לפי סעיף 3(ט) לפקודה (במקרים בהם המדד שלילי) (הבהרה שנמסרה ממחלקת ניכויים ארצית)

מאחר ועד ליום 1 בדצמבר 2011, שיעור הריבית לעניין סעיף 3(ט) לפקודה נקבע לשיעור עליית המדד בתוספת ריבית בשיעור של 4%, הועלתה הסוגיה ביחס לאופן קביעת שיעור הריבית בעיתות של מדד שלילי. רשויות המס הביעו עמדתן בעניין זה ובהמשך להנחיות מס הכנסה מיום 25.2.97, ולהוראת ביצוע 18/2004, הבהירו כדלקמן:

היה המדד בתקופת הזקיפה שלילי, יוקטן שיעור הריבית בסעיף בגובה המדד השלילי, והכל בתנאי שהשיעור האמור לא יפחת מאפס (לא יוחזר כסף לעובד בגין נטילת הלוואה ללא ריבית). אם תקופת הזקיפה מתפרסת רק על חלק מהשנה בה שיעור עליית המדד היה שלילי, שיעור הריבית יחושב על ידי קיזוז בין שיעור עליית המדד השלילי לאותה תקופה לבין שיעור הריבית הריאלית לאותה תקופה (4% מוכפל במספר הימים בתקופת הזקיפה/ההלוואה ומחולק ב-365).

4.3 סעיף 3(ט) לפקודה - מיסוי משיכת כספים מחברה או שימוש בנכסי החברה על ידי "בעל מניות מהותי"

ביום 29 בדצמבר 2016 פורסם ברשומות חוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2017 ו-2018 אשר כלל, בין היתר, את הוספת סעיף 3(ט) לפקודה. סעיף 3(ט) לפקודה קובע כללים והוראות ביחס למיסוי משיכת כספים מחברה או שימוש בנכסי החברה על ידי "בעל מניות מהותי". בהתאם להוראות הסעיף, וכפי שיובהר להלן, יראו משיכה של כספים בידי בעל מניות מהותי או קרובו או העמדת נכס של חברה לשימוש של אותו יחיד או קרובו, כהכנסה עליה הוא נדרש לשלם מס. זאת, גם באם המשיכה סווגה כמתן הלוואה, כמתן בטוחה או כל חוב אחר לרבות ניירות ערך ופיקדונות.

לעניין זה –

"בעל מניות מהותי", בהתאם להוראות סעיף 88 לפקודה, הינו מי שמחזיק, במישרין או בעקיפין, לבדו או יחד עם אחד, ב-10% לפחות מכל סוג של אמצעי שליטה בחברה.

"קרוב" – כהגדרתו בסעיף 88 לפקודה.

"נכס" – כל אחד מאלה:

- דירה, אשר עיקר השימוש בה הוא לצרכיו הפרטיים של בעל המניות המהותי, ולרבות תכולתה;
- חפצי אומנות או תכשיטים;
- כלי טיס וכלי שיט אשר עיקר השימוש בהם הוא לצרכיו הפרטיים של בעל המניות המהותי;
- נכס אחר שקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת לעניין זה בצו;

"דירה" – כהגדרתה בסעיף 1 לחוק המכר (דירות), התשל"ג-1973.

חוק המכר (דירות), התשל"ג-1973 מגדיר את המונח "דירה" – "חדר או מערכת חדרים שנועדו למגורים, לעסק או לכל צורך אחר."

4.3.1 חישוב סכום ההכנסה

4.3.3.1 נמשכו מהחברה כספים, יראו כהכנסה במועד החיוב, את סכום משיכת הכספים בניכוי הסכומים המפורטים להלן כשהם בערכי מועד החיוב:

- 4.3.3.1.1 יתרת זכות של בעל המניות המהותי שביצע את המשיכה, בדוח על המצב הכספי של החברה ;
- 4.3.3.1.2 סכום הלוואה שנטלה החברה מתאגיד בנקאי בלבד, לתקופה של שנתיים לפחות, אשר הועבר בתוך 60 ימים לידי בעל המניות המהותי, ובעל המניות המהותי הוא שנושא בכל עלויות הלוואה, ובלבד שהחברה לא העמידה ערובה כנגד אותה הלוואה ;
- 4.3.3.2 הועמד נכס לשימוש בעל המניות המהותי, יראו כהכנסתו במועד החיוב, את עלות הנכס בניכוי הסכומים המפורטים להלן כשהם בערכי מועד החיוב :
- 4.3.3.2.1 יתרת זכות של בעל המניות המהותי אשר הנכס הועמד לשימוש, בדוח על המצב הכספי של החברה ;
- 4.3.3.2.2 בנכס שהוא דירה - יתרת הלוואה מתאגיד בנקאי בלבד שכנגדה שעבוד קבוע של הדירה, אם השעבוד הוא לתקופה של שלוש שנים לפחות, שמוטל על אותה דירה שהועמדה לשימוש בעל המניות המהותי ;
- לעניין זה, "עלות הנכס" - הגבוה מבין, יתרת שווי הרכישה כאמור בסעיף 47 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963 או עלות הנכס בדוח על המצב הכספי של החברה.
- (להלן "סכום ההכנסה")
- 4.3.2 מיסוי סכום ההכנסה**
- יראו את המשיכה כהכנסה בהתאם למפורט להלן :
- 4.3.2.1 כהכנסה מדיבידנד, אם היו רווחים בחברה ובהתאם לחלקו של בעל המניות המהותי בהם ; לעניין זה, "רווחים" – כהגדרתם בסעיף 302(ב) לחוק החברות.
- 4.3.2.2 במשיכה שפסקה 4.3.2.1 לעיל אינה חלה עליה, אם מתקיימים יחסי עובד מעביד – כהכנסת עבודה.
- 4.3.2.3 במשיכה בפסקה 4.3.2.2 לעיל אינה חלה עליה, כהכנסה מעסק או ממשלח יד.
- 4.3.3 חריג**
- 4.3.3.1 האמור לעיל לא יחול על משיכות שסכומם המצטבר בשנת המס ובשנת המס שקדמה אינה עולה על 100,000 ש"ח. על משיכות כספים מתחת ל- 100,000 ש"ח יחול הדין החל על משיכות בעלים כפי שהיה לפני כניסתו לתוקף של סעיף 3(ט) החדש כאמור.
- 4.3.3.2 לא יראו כמשיכה בעקיפין, הלוואה שניתנה לחברה אחרת, אשר משמשת לתכלית כלכלית בה, ובלבד שהחברה אינה תאגיד שקוף.
- לעניין זה, "תאגיד שקוף" - הינה חברה שהכנסותיה, או ההכנסה החייבת בה מיוחסת לבעלי הזכויות בה, למעט אם כל בעלי הזכויות בה הן חברות החייבות במס לפי סעיף 126(א) לפקודה.
- 4.3.4 "מועד החיוב"
- 4.3.4.1 משיכת כספים מהחברה – בתום שנת המס שלאחר שנת המס בה נמשכו.
- 4.3.4.2 העמדת נכס לשימוש – בתום שנת המס בה הועמד לשימוש ובתום שנת מס שלאחר מכן עד למועד שבו הושב הנכס.
- 4.3.5 **משיכה שהושבה, תחשב כמשיכה שלא הושבה, באם התקיימו הבאים :**
- 4.3.5.1 כספים שהושבו עד מועד החיוב ונמשכו מחדש בתוך שנתיים מהמועד שבו הושבו, יראו אותם, עד גובה הסכום שנמשך מחדש כאילו לא הושבו, למעט אם נמשכו חד פעמית והוחזרו בתוך 60 יום.
- 4.3.5.2 נכס שהועמד לרשות בעל מניות מהותי והושב עד מועד החיוב, ולאחר מכן הועמד לשימוש מחדש בתוך שלוש שנים מהמועד בו הושב, יראו אותו כאילו לא הושב.
- 4.3.5.3 יתרת זכות שנוכחה מהכנסה כאמור בסעיף 4.3.3.1 ו- 4.3.3.2.1 לעיל ונפרעה בתוך 18 חודשים מהיום שנוכחה, יראו אותה, עד גובה הסכום שנפרע, כאילו לא נוכחה.
- לעניין זה, "יתרת זכות" – יתרה הניתנת לקיזוז על פי דין, לרבות שטר הון שהונפק לתקופה של עד חמש שנים.
- 4.3.6 מיסוי השימוש**
- 4.3.6.1 בגין השימוש בנכס עד להשבתו לחברה, תיזקף לבעל המניות המהותי הכנסה מסעיף 2(2) או (10), לפי העניין, בשיעורים הקבועים בסעיף 121, לפי הגבוה מבין שווי השוק בגין השימוש בנכס או השיעור שנקבע לפי סעיף 3(ט)1 לעניין הלוואה, כשהוא מוכפל בעלות הנכס, והכול בניכוי תשלומים בגין השימוש בנכס ששילם בעל המניות המהותי.

4.3.6.2 הוראות סעיף 3(ט) לפקודה (שווי שימוש) יחולו על משיכה של כספים מחברה עד למועד החיוב.

4.3.7 חוזרי רשות המיסים והחלטות מיסוי בהסכם

4.3.7.1 **חוזר מס הכנסה מס' 07/2017** – רשות המיסים פרסמה חוזר ביחס לפרשנותה לסעיף 3(ט) החדש. להלן מספר נקודות בהן נוגע החוזר:

- המונח "משיכה מחברה" מוגדר בסעיף 3(1ט)1) כמשיכה של כספים מחברה על ידי בעל המניות המהותי או "קרובו" (כהגדרת המונח "קרוב" בסעיף 88 לפקודה) מס או כהעמדה של נכס של החברה לשימוש של בעל המניות והכול במישרין או בעקיפין. אולם משיכה או העמדה כאמור שמהווה הכנסה אשר חויבה במלוא המס – בו חרגה מתחולת ההוראה. יודגש, כי הסעיף מתייחס לבעל מניות מהותי כהגדרתו בסעיף 88 לפקודה ואינו מבחין בין בעל מניות שהינו יחיד לבין בעל מניות שהינו חבר בני אדם. כך יחד עם זאת, לא כל הוראות הסעיף רלוונטיות לבעל מניות שהינו חבר בני אדם. כך לדוגמה הוראות הסעיף אינן רלבנטיות מקום שמדובר במשיכה מחברה תושבת ישראל החייבת במס לפי סעיף 126(א) לפקודה על ידי בעל מניות תושב ישראל שהיה חבר החייבת במס לפי סעיף 126(א) לפקודה ו/או כאשר השימוש בנכס הוא על ידי בעל מניות שהוא חברה ו/או כאשר אין עודפים הניתנים לחלוקה כדיבידנד, בעל מניות שהוא חברה לא יחוייב במס לפי חלופת הכנסת עבודה או חלופת הכנסה מעסק.
- מועד החיוב – לגבי משיכה של כספים מחברה יחול מועד החיוב בתום שנת המס שלאחר שנת המס בה נמשכו הכספים. לגבי העמדת נכס של החברה לשימוש בעל המניות יחול מועד החיוב בתום אותה שנה שבה הועמד הנכס לשימוש של בעל המניות, ובתום כל שנה לאחר מכן עד למועד בו הושב הנכס לחברה. יחד עם זאת, אין הכוונה לחייב במס בשנים הבאות סכומים שחויבו כבר במס בשנים קודמות, אלא רק את השינוי שחל בעלות הנכס או שינוי ביתרת הזכות וההלוואה. בהתאם לכך, עלות הנכס שחויבה במס בשנה הראשונה תחשב לצורכי מס כיתרת זכות בשנה שלאחריה.
- משיכה שהושבה לחברה ונמשכה מחדש – כספים שנמשכו או נכסים שהועמדו לשימוש בעל המניות והושבו לשימוש החברה עד למועד החיוב, לא יחוייבו במס ובלבד שהכספים שהושבו לא נמשכו שוב מחדש בתוך שנתיים מהמועד בו הושבו, או שהנכס שהושב לשימוש החברה לא הועמד שוב לשימוש של בעל המניות בתוך שלוש שנים מהמועד בו הושב לשימוש החברה.
- העמדת שיעבוד צף על נכסי החברה – במקרה והחברה לא העמידה נכס ספציפי מנכסיה כערובה לחוב של בעל המניות (ערבות כללית) ולא חלה מגבלה כלשהי על נכסי החברה מצד המלווה, לא תחשב העמדת הערובה הכללית כמשיכת כספים.
- לעניין סיווג ההכנסה (דיבידנד, משכורת או הכנסה מעסק) משיכה בעקיפין תחשב כמשיכה מהחברה הראשונה ממנה נמשך הכסף. יחד עם זאת, אם מדובר ב"שרשרת" חברות כגון אם ובת, יש לבחון את גובה העודפים באופן מאוחד עם חברת האם.

4.3.7.2 **חוזר מס הכנסה מס' 08/2017** – העברת דירה שהועמדה לשימוש בעל מניות מהותי או קרובו מהחברה לבעלי מניותיה

מטרתו של החוזר הינו לפרט ולהבהיר את הוראות המעבר לסעיף 3(1ט) בראי חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג – 1963. החוזר כולל, סעיף חיוב, הוראות מעבר לפי החלטת הנישום והחברה והוראות שונות. להלן מספר נקודות בהן נוגע החוזר:

- דירת נופש – דירה המשמשת את בעל המניות המהותי וקרובו כדירת נופש, תיחשב כדירה שעיקר השימוש בה הוא לצרכיו הפרטיים של בעל המניות המהותי, גם אם היא עומדת ריקה ברוב ימות השנה.
  - החלק הארי של הדירה משמש את בעל המניות – במידה ש – 51% או יותר משמשים את בעל המניות המהותי או קרובו לצרכיהם הפרטיים, תחשב הדירה כדירה לצורך הסעיף גם אם ביתרת השטח משתמשת החברה לצרכיה.
  - שלילת הוראות סעיף 71 לחוק מיסוי מקרקעין – החל מיום 1 בינואר 2017, הוראות סעיף 71 לחוק מיסוי מקרקעין המאפשרות להעביר זכות במקרקעין מאיגוד לבעלי הזכויות באיגוד אגב פירוק האיגוד בהתאם לתנאים בסעיף האמור, לא יחולו על דירה שהועמדה לשימוש בעל המניות המהותי, לתקופה כלשהי, לאחר ה- 1 בינואר 2015.
- 4.3.7.3 **החלטת מיסוי 5423/17** – העברת דירה בבנייה לבעל מניות מהותי מכוח הוראות המעבר לסעיף 96 לחוק ההתייעלות הכלכלית

- העובדות – יחיד, בעל מניות מהותי בחברה, שברשותה דירה שנרכשה מקבלן בשנת 2010 ובנייתה הסתיימה ביוני 2017. לפי דבריו של בעל המניות המהותי, הדירה נרכשה על מנת לשמש לו ולבני משפחתו כדירת מגורים, כמו כן, בדירה נערכו התאמות ושינויים בהתאם לצרכיו ולצרכי משפחתו של בעל המניות המהותי.
- הבקשה – בעל המניות המהותי, מבקש לאשר, כי על הדירה כאמור יחולו הוראות המעבר שנקבעו בסעיף 96 לחוק ההתייעלות הכלכלית.
- החלטת המיסוי ותנאיה – הוסכם כי הוראות המעבר יחולו על העברת דירה שבנייתה טרם הסתיימה בכפוף לתנאים הקבועים בהוראות המעבר לעיל, ובכפוף לתנאים הבאים:
  1. מדובר בדירה שיש עימה התחייבות מצד המוכר לסיים את הבניה או דירה שנרכשה במסגרת קבוצת רכישה;
  2. הדירה נרכשה לפני 31 בדצמבר 2016;
  3. בעל המניות המהותי יעבור להתגורר בדירה לא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2018 או עם סיום בנייתה, לפי המוקדם. לעניין זה, יראו קבלת טופס 4 כסיום בנייה;
  4. בעל המניות המהותי ומשפחתו יתגוררו בדירה למשך תקופה שנתיים לפחות;
  5. השימוש יעשה על ידי בעל המניות המהותי ומשפחתו ולא על ידי שוכר או צד שלישי;
  6. ביום העברה יחוייב בעל המניות בהכנסות מדיבידנד/משכורת/עסק בגובה יתרת שווי הרכישה בידי החברה לפי חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג – 1963 ויוצאו שומות מס שבח ומס רכישה חייבות לפי החוק, אשר גבייתן תהא מוקפאת עד להתקיימותם של התנאים המפורטים לעיל;
  7. עד למועד העברה יחולו הוראות המעבר במלואן, לרבות חיוב בדמי שימוש עד ליום העברת הדירה;
  8. בהחלטת המיסוי נקבעו תנאים נוספים בהתאם לעניין הספציפי.

4.4 הקצאת מניות/אופציות לעובדים

4.4.1 המצב לפני תיקון 132 לפקודה (עד ליום 31.12.2002) – הרפורמה במס - הקצאות שבוצעו עד תום שנת המס 2002

טרם תיקון 132 לפקודה, היו קיימים שני מסלולים בסיסיים לחיוב במס בגין הנפקות של זכויות לעובדים, כמפורט להלן:

(1) מסלול רגיל – חיוב במס לפי סעיף 2(2) לפקודה וסעיף 3(ט) לפקודה: במועד ההקצאה

העובד מקבל מניות או אופציות במחיר הנמוך משווי השוק, ולכן ההטבה בגובה ההפרש בין המחיר המשולם על ידי העובד, ובין שווי השוק של המניות/אופציות המתקבלות מהווה הכנסת עבודה בשווה כסף, אשר מקור חיובה במס הינו לפי סעיף 2(2) לפקודה. **נדגיש, כי לפי עמדת רשויות המס המעביד אינו רשאי לדרוש את שווי ההטבה כהוצאה אלא אם כן ההוצאה נרשמה בספריו ולכן קיימת חשיבות לרישום ההוצאה בספרים.**

הקצאת אופציות

במועד קבלת הכנסת עבודה, קרי, במועד קבלת האופציות, הכלולה במסגרת סעיף 2(2) לפקודה, נוצר חיוב במס. אולם, סעיף 3(ט) לפקודה מאפשר דחיית אירוע המס בנסיבות מסוימות עד למועד מימוש האופציה למניה. מחלוקת העבר, בעניין ההסדר אשר יחול במקרה זה - האם לפי סעיף 2(2) לפקודה או לפי סעיף 3(ט) לפקודה נפתרו בפרשת יאיר דר (ע"א 7034/99 פקיד שומה כפר סבא נ' יאיר דר, מיסים יח/3 (יוני 2004) ה-5) אשר נידונה על ידי ביהמ"ש העליון.

ביהמ"ש העליון קבע כי פירוש תכליתי של סעיף 2(2) לפקודה מוביל למסקנה כי יש לחייב במס את העובד בגין אופציה **סחירה** שניתנה לו ככל טובת הנאה שוות כסף אחרת. חיוב המס יחול במועד שבו ניתנה לעובד, אפילו אם בחר העובד שלא לממשה. יש לפרש בצמצום את דחיית המס הקבועה בסעיף 3(ט) לפקודה, כך שדחיית המס תינתן רק במקרים בהם מדובר באופציות **שאינן סחירות**, ואשר לגביהן קיים קושי לקבוע את שוויה של טובת הנאה הניתנת לעובד במועד ההקצאה. לפיכך, כאשר מדובר באופציות סחירות **ללא מגבלת עבירות**, יש לחייב במס את העובד, במועד הענקת האופציות בגין הכנסת עבודה. ההטבה הניתנת לעובד תגולם כהכנסת עבודה, כך שהעובד משלם למעביד את מלוא מחיר ההנפקה והמעביד דורש את מלוא

הגילום כהוצאה. לעומת זאת, כאשר מדובר באופציות לא סחירות, יש לדחות את אירוע המס למועד מימוש האופציות למניות.

נבהיר כי מלוא הרווח שנצבר עד למועד מימוש האופציות למניות, יתחייב במס כהכנסת עבודה, ואילו הרווח שינבע בעתיד ממכירת המניות על ידי העובד, ימוסה בהתאם להוראות חלק ה' לפקודה בעניין מיסוי רווחי הון.

מועד אירוע המס בהקצאת אופציות בלתי סחירות ובלתי עבירות לעובד - ע"מ 10-02-43833 דוד ניצן נגד פקיד שומה גוש דן.

המערער הועסק על ידי חברה בת ישראלית של חברת האם, HARMONIC, LIGHTWAVESINC, הנסחרת בנאסד"ק. בשנים 1995, 1997 ו-1998 הוקצו למערער אופציות לא סחירות ובלתי עבירות לרכישת מניות חברת האם, במסגרת תוכנית ללא נאמך והניתנות למימוש לאחר תקופת הבשלה (VESTING). המערער מימש את האופציות, לאחר מועד ההבשלה, למניות ומכר אותם מיד והמעבידה במקביל ניכתה מס במקור ממימוש האופציות בשיעור המס השולי החל על המערער.

הצדדים היו חלוקים ביניהם בשאלת מועד אירוע המס בגין האופציות שמומשו על ידי המערער. לטענת המערער יש למסות אותו בגין הכנסה פירותית במועד ההבשלה של האופציות (VESTING), בעוד כל עליית ערך שצמחה לו ממועד ההבשלה עד מועד מימוש האופציות למניה בפועל הינה הכנסה הונית, מנגד לטענת המשיב ישנם שני מועדים רלוונטיים למיסי הקצאת אופציות למערער, מועד ההקצאה ומועד המימוש (סעיפים 2(2) ו-3(ט) לפקודה) וכי ניתן לחייב את המערער במס רק במועדים אלו.

בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מפי כבוד השופט מגן אלטוביה דחה את הערעור וקבע כי מאחר ומדובר באופציה **שהיא בלתי עבירה** הרי שהדבר מונע מלראות באופציה כהכנסת עבודה (בשווה כסף) במועד ההקצאה וכי אין הדבר דומה למצב שבו מקבל העובד אופציה סחירה בבורסה, שאז ניתן לטעון כי יש לראות את מועד ההבשלה כמועד אירוע המס (המקבילה של מועד ההקצאה).

[נראה לי כי קיים ערעור שנדון בעליון בעניין – יש לתקצר את פס"ד בעליון בלבד ושיהיה קצר יותר] **אופן מיסוי הכנסות מימוש אופציות בידי דירקטור – ע"מ 09-1191 גד קרן נ' מדינת ישראל – פקיד שומה גוש דן**

פרופ' גד קרן (להלן: "פרופ' קרן") הינו רופא מומחה בתחום הקרדיולוגיה. החל משנת 1991 כיהן פרופ' קרן גם כדירקטור בחברת תרו תעשייה רוקי בע"מ (להלן: "תרו") הנסחרת בבורסה בניו יורק. פרופ' קרן קיבל אופציות (להלן: "האופציות") לרכישת מניות תרו הניתנות להמרה לפי מחיר המניה בבורסה במועד הקצאת האופציות. ביום 31.12.03 מימש פרופ' קרן את מלוא האופ' ואילו ב-2.14.03 מכר פרופ' קרן 10,000 מניות מתוך 12,000 מניות שמומשו.

ביהמ"ש קבע שאין מדובר באופ' שהוענקו מכוח סעיף 3(ט)(1) שכן לא מדובר בהכנסת עבודה או בהכנסה ממשלח יד מכיוון שעיסוקו של פרופ' קרן כדירקטור **אינו בתחום עיסוקו העיקרי והכנסתו העיקרית היא מתחום הקרדיולוגיה ולא מתחום עיסוקו כדירקטור מה גם שעיסוקו העיקרי לא תרם למומחיותו כדירקטור**. לאור האמור לעיל קבע ביהמ"ש כי יש למסות את האופציות במועד ההקצאה כהכנסה פירותית לפי סעיף 2(10) לפקודה ואילו במועד המימוש כרווח הון, לפי הוראות פרקה לפקודה.

יצוין, כי בית המשפט מציין כי מאחר ובמועד ההקצאה תוספת המימוש שנקבעה לאופציות הינה בגובה שווי מניות תרו בבורסה ביום ההקצאה אזי שלא נוצרה הכנסה חייבת במס במועד ההקצאה.

פקיד השומה הגיש ערעור לבית המשפט העליון. ביום 19 לינואר 2017 ניתן פסק הדין על ידי בית המשפט העליון, מפי המשנה לנשיאה השופט א' רובינשטיין אשר הפך את החלטת בית המשפט המחוזי וקבע - ניתן לסווג באמצעות סעיף 3(ט)(1)(ב) לפקודת מס הכנסה, שענינו בקבוצת נותני השירותים, תחת מקורות החיוב המנויים בסעיף 2(1) לפקודת מס הכנסה, גם הכנסות שהתקבלו בתמורה למתן שירותים אשר לא בהכרח היו מסווגות על פי מקורות אלה בצורה אינטואיטיבית, אלא אם כן נביא אותן תחת כנפי "עסק" או "משלח יד". בנוסף, קבע השופט רובינשטיין, כי כאשר בוחנים את תחולתו של סעיף 3(ט)(1)(ב) לפקודת מס הכנסה, על אופציות אשר הוענקו לדירקטור בתמורה לפועלו בחברה, יש לשאול האם תפקיד הדירקטור עולה לכדי מתן שירות, וכי במקרה הנ"ל תשובה זו חיובית. לאור האמור, קבע השופט רובינשטיין, כי החלטתו של בית המשפט המחוזי אינה נכונה, ואין למסות את קבלת האופציה כהכנסה פירותית בהתאם לסעיף 2(10) במועד הקצאת האופציה ורווח הון במועד המימוש אלא, יש למסות את הכנסתו של מר קרן בשתי פעימות, הראשונה, במועד המימוש, כהכנסה על פי סעיף 2(1) לפקודת מס הכנסה, מכוח סעיף 3(ט) בניכוי תוספת המימוש, השנייה, במועד המכירה בתור רווח הון לפי חלק ה' לפקודת מס הכנסה.

הקצאת מניות

נציין, כי השוני היחיד ביחס להקצאת מניות בניגוד להקצאת אופציות הינו שחיוב המס כהכנסת עבודה בעת הקצאת מניות יחול במועד קבלתן ללא אפשרות לדחיית אירוע המס כפי שמתאפשר הדבר בהקצאת אופציות. במועד קבלת המניות, יתחייב העובד במס כהכנסת עבודה ובעת מכירת המניות ימוסה העובד בהתאם להוראות חלק ה' לפקודה בעניין מיסוי רווחי הון. עם זאת נציין, כי במסגרת הסכמים פרטניים עם רשויות המס, הרי שניתן לדחות את מועד אירוע המס גם בעת קבלת מניות למועד מכירת המניות וזאת במקרים בהם ההקצאה הינה של מניות שאינן נסחרות.

(2) מסלול חיוב במס לפי סעיף 102 לפקודה, כנוסחו טרם הרפורמה במס

סעיף זה, אשר מיועד היה רק לעובדי החברה המנפיקה שאינם בעלי שליטה, קבע מנגנון לפיו הכנסתו של עובד מהקצאת אופציות או מניות תהא פטורה ממס במועד ההקצאה אם יפקידן בידי נאמן לתקופת החזקה שלא תפחת משנתיים, אשר לאחריו יוכל העובד לממשן. הויכוח שהתעורר בין רשויות המס לבין הנישומים (העובדים) היה האם יש לסווג את ההכנסה שנצמחה לעובד במועד המימוש (מועד העברת האופציות או המניות לעובד או מכירתן) כהכנסת עבודה או כהכנסה הונית.

עד תיקון מס' 132 לפקודה הייתה עמדת רשות המיסים כי עובד המקבל מניה / אופציה ממעבידו יכול להתחייב במס במספר אופנים, כדלקמן:

(1) מניה או אופציה הרשומה למסחר בבורסה: עובד המקבל מניה או אופציה הרשומה למסחר בבורסה – יתחייב בעת קבלתם במס לפי הוראות סעיף 2(2) לפקודה (השתכרות מעבודה) על שווי המניה / האופציה הנסחרת, בניכוי סכומים ששילם.

(2) אופציה לא סחירה: על קבלת אופציה אשר אינה רשומה למסחר בבורסה יחולו הוראות סעיף 3(ט) לפקודה. החיוב במס יידחה לעת המרת האופציה למניה. בעת ההמרה יחויב העובד במס לפי הוראות סעיף 2(2) לפקודה (השתכרות מעבודה) על שווי המניה בניכוי עלות האופציה ובניכוי תוספת מימוש.

(3) מניות או אופציות שהוקצו במסלול סעיף 102 בנוסחו קודם לרפורמה במס: מדובר בהקצאת מניות או אופציות ע"י חברה לעובדיה שאינם בעלי שליטה. ההקצאה נעשית באמצעות נאמן שאושר ע"י הנציב. הסעיף קבע מנגנון לפיו הכנסתו של עובד מהקצאת אופציות או מניות תהא פטורה ממס במועד ההקצאה אם יפקידן בידי נאמן לתקופת החזקה שלא תפחת משנתיים, אשר לאחריו יוכל העובד לממשן, החיוב במס ידחה למועד מכירת נייר הערך לצד ג' או העברתו לעובד לפי המוקדם ותמוסה כרווח הון (ע"א 6195/05, פקיד שומה ת"א 3 נ' יחזקאל לפיד).

(4) מניות או אופציות שהוקצו במסלול "ליד 102" לפני הרפורמה במס: במסלול זה מדובר בהקצאה לעובדים של אופציות / מניות בחברה שהינה קשורה למעבידה (חברת אם, חברת בת) – באישורים שהוצאו ע"י הנציבות נקבע מפורשות כי ההכנסה תמוסה בידי העובדים כהכנסת עבודה לפי סעיף 2(2) לפקודה.

(3) חבות ביטוח לאומי ומס בריאות בגין הכנסה הנובעת מהקצאת מניות/אופציות לפי סעיף 3(ט) וסעיף 102 לפקודה

בפס"ד שרון טופז נ' המוסד לביטוח לאומי (ב"ל 4961/02) נקבע בבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב, כי חלה חובת תשלום של דמי הביטוח הלאומי, בגין אופציות שמקבל עובד ממעביד לפי סעיף 3(ט) לפקודה, כבר במועד הבשלת האופציות ואין זה משנה אם העובד מימש את האופציות או לא.

קביעת מועד החיוב האמור בוטלה במסגרת הסכם פשרה שקיבל תוקף של פסק דין בבית הדין הארצי לעבודה. במסגרת ההסכם נקבע כי מועד החיוב בדמי הביטוח הלאומי יחול במועד

מימוש האופציות.

בפס"ד בנק מזרחי ובנק טפחות נגד ביטוח לאומי-סניף ירושלים (ב"ל 10134/06) נדונה הסוגיה האם יש לחייב בדמי ביטוח לאומי הכנסה שנבעה לעובדים בגין הקצאת מניות שניתנה להם במסגרת סעיף 102 לפקודה לפני הרפורמה.

בית המשפט בפסיקתו קבע כי ההכנסה שנבעה לעובדים אינה הכנסת עבודה כי אם רווח הון ולפיכך, הכנסה זו פטורה מתשלום דמי ביטוח לאומי ומס בריאות. בגין הכנסת עבודה בשווה כסף, כמפורט בחלופה 1 לעיל (חיוב במס לפי סעיפים 2(2) ו-3(ט) לפקודה) צפוי כי תיווצר חבות בביטוח לאומי, ביטוח בריאות ובמס שכר, לפי העניין. בחלופה 3 (חיוב לפי סעיף 102 לפקודה), בהתאם לפס"ד בנק מזרחי צפוי כי לא תוצר חבות בתשלומים האמורים וזאת תחת ההסתייגות שפס"ד בנק מזרחי ניתן בבית הדין האזורי לעבודה בירושלים ועד שלא תינתן פסיקה בבית המשפט העליון במקרים אלה לא יהיה הדבר ודאי.

4.4.2 המצב לאחר הרפורמה - הקצאות שבוצעו החל משנת המס 2003 ואילך

במסגרת הרפורמה במס ההכנסה - החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 132), התשס"ב-2002, הוחלף ההסדר הקבוע בסעיף 102 לפקודה בהסדר אחר (להלן: "ההסדר החדש"). כך שהוראות סעיף 3(ט) לפקודה לא יחולו עוד בעניין הקצאת מניות/אופציות לעובדים (למעט עובדים שהינם גם בעלי שליטה). על פי ההסדר החדש אפשר והקצאה לעובדים תיעשה באמצעות נאמן או שלא באמצעות נאמן, והכל במסגרת הוראות סעיף 102 לפקודה, כמפורט להלן.

הקצאות על פי ההסדר החדש

ככלל, בהתאם להוראות סעיף 102 לפקודה, במידה ומבוצעת הקצאת ניירות ערך לעובדים במסגרת מסלול עם נאמן (הוני או פירותי), אזי בעת ההקצאה אין חיוב במס, ומועד החיוב נדחה למועד "המימוש" כהגדרתו באותו סעיף.

יש לציין, כי ההסדר החדש חל לגבי עובד ו/או נושא משרה בחברה, שאינו בעל שליטה (להלן: "העובד"). לגבי בעל שליטה (לרבות עובדים בעלי שליטה) ימשיכו לחול הוראות סעיף 3(ט) לפקודה, בנסיבות המתאימות.

יצוין, כי אדם המועסק בחברה באמצעות חברה בשליטתו בתפקיד אשר נחשב ל"נושא משרה", לא יחשב כנושא משרה לעניין ההסדר החדש ולפיכך, לא יוכל הוא להיכנס לתחולתו. ההסדר החדש חל הן לגבי מניות והן לגבי זכות לרכישת מניה.

בנוסף, נקבע כי החברה המנפיקה יכול שתהא אחד מהגופים הבאים (להלן: "החברה המעבידה"):

- מעביד שהוא חברה תושבת ישראל, או חברה תושבת חוץ שיש לה מפעל קבוע או מרכז מו"פ בישראל, אם אישר זאת הנציב;
- חברה שהיא בעלת שליטה במעביד או שהמעביד בעל שליטה בה;
- חברה שהיא חברת אחות למעביד (או במילים אחרות, שאותו אדם הוא בעל שליטה במעביד ובה).

הקצאה באמצעות נאמן

(א) בחירה במסלול הכנסת עבודה או מסלול רווח הון

על החברה המעבידה לבחור באחד משני מסלולי מיסוי להקצאת מניות לעובדים באמצעות נאמן: (1) מסלול הכנסת עבודה; או (2) מסלול רווח הון;

בחירת החברה מחייבת אותה ותחול לגבי כל ההקצאות לעובדים שבוצעו בשנת המס בה נעשתה הבחירה ובשנת המס שלאחריה.

בסעיף זה "מכירה" - מכירת ניירות ערך על ידי הנאמן או העברתם מידי הנאמן לידי העובד, או שינוי תושבות של מקבל האופציה לפי סעיף 100 לפקודה. רישום מניה או אופציה, שהוקצו באמצעות נאמן, למסחר בבורסה לא ייחשב כמכירה.

(ב) התנאים להקצאת מניות באמצעות נאמן

▪ הקצאת המניות נעשית על ידי החברה המעבידה לעובד שאינו בעל שליטה במועד ההקצאה או בעקבותיה;

▪ הפקדת המניות במועד ההקצאה בידי הנאמן לתקופה של 24 חודשים מתום שנת המס בה הוקצו המניות - אם מדובר במסלול רווח הון, או לתקופה של 12 חודשים מתום שנת המס בה הוקצו המניות - אם מדובר במסלול הכנסת העבודה;

במסגרת תיקון 147 לפקודה קוצרו התקופות ל-24 חודשים **מיום ההקצאה** ול-12 חודשים **מיום ההקצאה**, בהתאמה, וזאת לגבי הקצאות שיבוצעו מיום 1.1.2006 ואילך.

כמו כן נקבעה הוראת מעבר בתיקון 147 לפקודה בנוגע למניות שהוקצו שבוצעו במסלול רווח הון לפני יום 1.1.2006, לפיה התקופה בה עליהן להיות מוחזקות בנאמנות הינה תקופה של 24 חודשים מתום שנת המס בה הוקצו המניות או תקופה של 30 חודשים מיום ההקצאה, לפי בחירת העובד;

▪ מתן הודעה לפקיד השומה תוך 30 יום לפחות לפני מועד ההקצאה על בחירה באחד משני המסלולים, במסגרת בקשתה לאישור תכנית ההקצאה;

- אישור תכנית ההקצאה והנאמן על ידי פקיד השומה או חלוף 90 יום ממועד קבלת ההודעה, אם לא ניתן אישור כאמור.

הסדר הפקדת אופציות בידי נאמן - איחור במועד הפקדת אופציות בידי נאמן

במסגרת החלטת מיסוי 5943/13 דובר בחברה פרטית תושבת ישראל אשר הקצתה אופציות למניותיה לעובד שאינו "בעל שליטה" כמשמעותו בסעיף 102(א) לפקודה, במסגרת מסלול רווח הון עם נאמן. כתב האופציות של העובד הופקד בידי נאמן במועד החורג ממניין 90 ימים ממועד החלטת הדירקטוריון, כפי שנקבע בהנחיית רשות המיסים בדבר "הפקדה בידי נאמן על פי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה" אשר פורסמה ביום 24 ביולי 2012. הוחלט במקרה דנן, כי על האופציות יחולו הוראות סעיף 102 לפקודה במסלול רווח הון, בכפוף למפורט להלן:

1. יראו במועד הפקדת האופציות בפועל בידי הנאמן כמועד ההקצאה של האופציות לכל דבר ועניין.
2. ביחס לאופציות אשר הינן בשלות נכון למועד הפנייה לקבלת החלטת המיסוי, יפוצל שווי ההטבה, במועד המימוש (כהגדרתו בסעיף 102 לפקודה), לעניין סיווג הכנסת העובד ושיעורי המס, לשני חלקים, כדלהלן:
  - 2.1 שווי ההטבה במועד המימוש, כשהוא מוכפל במספר הימים מהמועד בו חלפו 90 ימים ממועד החלטת הדירקטוריון ועד למועד ההפקדה בידי נאמן, כשהוא מחולק במספר הימים ממועד החלטת הדירקטוריון ועד למועד המימוש, יסווג כהכנסת עבודה או כהכנסה מעסק, בהתאם לעניין, והיא חייב במס הקבוע בסעיף 121 לפקודה.
  - 2.2 יתרת שווי ההטבה יהא חייב, במועד המימוש, בשיעור המס הקבוע בסעיף 102(ב)(2) לפקודה או בסעיף 102(ב)(4) לפקודה, לפי העניין.

(ג) תוצאות המס במסלול ההוני

במסגרת המסלול ההוני, רווח ממכירת ניירות ערך שאינם רשומים למסחר בבורסה ייחשב כרווח הון וימוסה בשיעור של 25%.
 יושם אל לב, כי אף שרווח הון בידי יחיד שאינו בעל שליטה היה חייב עד ליום 31 בדצמבר 2011 במס בשיעור של 20% בהתאם להוראות הפקודה הרי שרווח הון ממימוש ניירות ערך שהוקצו במסגרת סעיף 102 לפקודה חייב במס בשיעור של 25%.
 סעיף 102(ב)(3) לפקודת מס הכנסה קובע כי רווח ממכירת ניירות ערך נסחרים או ניירות ערך שנרשמו למסחר בתוך 90 יום ממועד ההקצאה יפוצל באופן שהרווח שנצבר עד מועד ההקצאה או עד מועד הרישום למסחר, בהתאמה, ייחשב כהכנסת עבודה או הכנסה ממשלח יד, לפי העניין (להלן: "הכנסה פירותית"); ואילו יתרת הרווח תיחשב לרווח הון ותחויב במס בשיעור של 25%.
 ביום 8 בנובמבר 2006 הודיע לעיתונות מנהל רשות המיסים דאז מר ג'קי מצא כי עובדים אשר יממשו אופציות שהוקצו להם במסלול רווח הון במחצית השנייה של שנת המס 2005 יתחייבו במס בשיעור של 25%, כדלקמן:
 "מנהל רשות המיסים, ג'קי מצא, הודיע היום כי עובדים שמכרו אופציות או מניות במסלול רווח הון, במחצית השנייה של שנת 2005 לאחר שחלפו 30 חודשים ממועד הענקתן, ישלמו מס בשיעור של 25% על הרווח ולא יראו ברווח הכנסת עבודה.

ע"פ הודעת מנהל רשות המיסים, אימצה רשות המיסים עמדה פרשנית מתוקנת להוראות התחילה שנקבעה בתיקון 147 לפקודת מס הכנסה (במסגרת הרפורמה שאושרה ע"י הכנסת בחודש יולי 2005), לפיה תחול ההקלה לא רק לגבי מימושי אופציות משנת 2006 ואילך, אלא גם לגבי מימושי אופציות במחצית השנייה של שנת 2005, ככל שחלפו 30 חודשים ממועד הענקתן.

המשמעות היא, שעובדים שהוקצו להם אופציות במחצית הראשונה של שנת 2003 ומימשו אותן במחצית השנייה של שנת 2005 לאחר שחלפו 30 חודשים ממועד הקצאתן, ישלמו מס בשיעור של 25% על הרווח, ולא בשיעור המס השולי כהכנסת עבודה.

מצא ציין, כי ההחלטה התקבלה לאור פניית פורום ה-CFO's וגורמים נוספים כבר בישיבות ועדת הכספים בחודש יולי 2005, אז הבטיח מצא כי רשות המיסים תבחן בחיוב את הנושא".

(ד) תוצאות המס במסלול הפירותי

במסגרת המסלול הפירותי ייחשב הרווח ממכירת ניירות הערך כהכנסה פירותית (הכנסת עבודה או הכנסה ממשלח יד, לפי העניין).
 על פי ההסדר החדש, הקצאה לעובד באמצעות נאמן לא תחויב במס במועד ההקצאה, אלא רק במועד העברת המניות לעובד או מכירתן, על-פי המוקדם.
הקצאה שלא באמצעות נאמן

הכנסת עובד מהקצאת מניות ואופציות הנסחרות בבורסה שלא באמצעות נאמן תחויב במועד ההקצאה במס כהכנסה פירותית ובמועד המימוש כרווח הון.

הכנסת עובד מהקצאת אופציות שאינן נסחרות, שלא באמצעות נאמן, תחויב במס במועד המימוש כהכנסה פירותית (פס"ד יאיר דר).

לעניין זה, "מימוש" - מכירת המניה, לרבות מכירת מניה שמקורה בזכות לרכישתה וכן לרבות "מימוש" הנגרם עקב שינוי תושבות של מקבל האופציה לפי סעיף 100א לפקודה או עקב רישום המניה למסחר בבורסה לעניין סעיף 101 לפקודה. **המרת הזכות למניה לא תיחשב כ"מימוש"** ולא תהווה אירוע מס.

מיסוי הכנסות דיבידנד אשר התקבלו מכח מניות אשר הוקצו במסגרת סעיף 102 לפקודה א. הדין הכללי

בהתאם להוראות סעיף 125ב לפקודה, שיעור המס החל על הכנסות מדיבידנד בידי יחיד שאינו "בעל מניות מהותי" הינו בשיעור של 25% (עד ליום 31 בדצמבר 2011 חל מס בשיעור של 20%). שיעור המס החל לגבי הכנסות מדיבידנד בידי יחיד, שהיה במועד קבלת הדיבידנד או במועד כלשהו בשנים עשר החודשים שקדמו לו "בעל מניות מהותי", כהגדרתו בסעיף 88 לפקודה, בחבר-בני-אדם ששילם את הדיבידנד, הינו בשיעור של 30% (עד ליום 31 בדצמבר 2011 חל מס בשיעור של 25%).

בהקשר זה עולה השאלה מהו שיעור המס בגין דיבידנד שחולק לנאמן (בהקצאת זכות במסלול עם נאמן) וכן במסגרת מסלול ללא נאמן, שחולק לעובד, טרם המועד שבו חויב העובד במס בשל הקצאת הזכויות (מועד המימוש כמשמעותו בסעיף 102 לפקודה).

ב. עמדתה הבלתי רשמית של רשות המסים ביחס למיסוי הכנסות דיבידנד בידי עובד אשר התקבלו בגין מניות שהוקצו במסגרת סעיף 102 לפקודה

בהתאם לעמדתה הבלתי רשמית של רשות המסים, שיעור המס אשר יחול על הכנסות דיבידנד אשר התקבלו בידי עובד מכח מניות אשר הוקצו לו במסגרת סעיף 102 לפקודה וטרם הגיע מועד ארוע המס בגינן, ייקבע בהתאם למסלול המס אשר אליו משתייכת הקצאת הזכויות, כמפורט להלן:

1. **דיבידנד בגין מניות שהתקבלו לאחר מימוש אופציות אשר הוקצו במסגרת מסלול שלא באמצעות נאמן** - דיבידנד אשר התקבל עד למועד המימוש כמשמעותו בסעיף 102 לפקודה יהא חייב בשיעור מס שולי. לאחר מועד זה, דיבידנד יהיה חייב במס בהתאם להוראות סעיף 125ב לפקודה.

2. **דיבידנד בגין מניות (לרבות מניות שהתקבלו לאחר מימוש אופציות) אשר הוקצו במסגרת מסלול הכנסות עבודה באמצעות נאמן** - דיבידנד אשר התקבל בידי העובד עד למועד המימוש כמשמעותו בסעיף 102 לפקודה יהא חייב בשיעור מס שולי. לאחר מועד זה, דיבידנד יהיה חייב במס בהתאם להוראות סעיף 125ב לפקודה.

3. **דיבידנד בגין מניות (לרבות מניות שהתקבלו לאחר מימוש אופציות) אשר הוקצו במסגרת מסלול רווח הון עם נאמן** - דיבידנד אשר התקבל בידי העובד עד למועד המימוש כמשמעותו בסעיף 102 לפקודה יהא חייב בשיעור מס של 25% (כאמור לעיל דיבידנד בידי יחיד שאינו בעל מניות מהותי עד ליום 31 בדצמבר 2011 היה חייב במס בשיעור של 20%). לאחר מועד זה, דיבידנד יהיה חייב במס בהתאם להוראות סעיף 125ב לפקודה.

ג. יצוין שהאמור לעיל משקף את עמדתה הבלתי רשמית של רשות המסים. בהיעדר הוראה ספציפית לאופן מיסוי הדיבידנד, יחולו, לדעתנו, הוראות סעיף 125ב לפקודה הקובעות את שיעורי המס בגין דיבידנדים.

ביחס לאמור לעיל נבקש לציין את החלטת מיסוי 5821/12, שעניינה הינה בחברה פרטית תושבת ישראל שהעניקה אופציות לעובדיה (שאינם "בעלי שליטה") במסגרת הקצאה באמצעות נאמן במסלול רווח הון. לאחר תקופת ההבשלה, מימשו העובדים את האופציות למניות החברה (להלן: "מניות המימוש") ואלו נרשמו על-שם הנאמן. החברה חילקה דיבידנד במזומן.

על-פי ההחלטה, הדיבידנד ששולם לעובדים ואשר יתקבל בידי הנאמן בעבור העובדים יחויב במס לפי שיעור המס הקבוע בסעיף 102(ב)2, שיעור של 25%, אשר ינוכה במקור על-ידי הנאמן. מהחלטת מיסוי זו ניתן ללמוד כי אף בהתאם לעמדתה הרשמית של רשות המסים שיעור המס בו יהיו חייבים הכנסות הדיבידנד שהתקבלו בגין מניות שהוקצו במסגרת סעיף 102 עד "למועד המימוש" יקבע בהתאם לשיעור המס הקבוע בסעיף 102(ב)2 וזאת מאחר והחלטת המיסוי מפנה לשיעור המס הקבוע בסעיף 102(ב)2 (שיעור המס בו חייבת ההכנסה בגין אופציות/מניות המוקצות במסגרת מסלול רווח הון עם נאמן) ולא לשיעור המס הקבוע בסעיף 125ב.

התרת הוצאות בחברה המעבידה

כעקרון, במסלול הפירותי וכן בהקצאה שלא באמצעות נאמן, תותר בניכוי לחברה המעבידה המעסיקה את העובד, הוצאת שכר בגובה ההכנסה הפירותית, או בגובה סכומי ההשתתפות בהם חויבה בשל התחייבותה לחברה המעבידה המקצה, לפי הנמוך; והכל בשנת המס שבה נוכח

המס בשל ההכנסה הפירותית והועבר לפקיד השומה. לא יותר ניכוי הוצאה במקרה בו העובד מתחייב במס על הכנסה הונית.

ישנם מקרים נוספים בהם ההוצאה לא תותר לחברה בניכוי:

- כאשר נעשתה הקצאה שלא באמצעות נאמן, אם הוקצתה זכות לרכישת מניה שאינה רשומה למסחר בבורסה.
- כאשר בחרה החברה במסלול רווח הון, ומועד המכירה חל לפני תום התקופה שבה המניות אמורות להיות מופקדות בידי הנאמן (זאת על אף שבמקרה כזה ההכנסה בידי מקבל המניה תיחשב כהכנסה פירותית עקב ההפרה של תנאי ההפקדה בידי הנאמן).

תוכניות ישנות

על פי חוזר מס הכנסה מס' 3/2003 נציבות מס הכנסה תאפשר באותם המקרים בהם טרם הבשילה זכותו המקורית של העובד לקבלת מניות (VESTING), לבטל אופציות שהוקצו לפני 1.1.2003 ולהקצות אופציות חדשות תחתן, בהתאם לתוכנית שאושרה כתוכנית הקצאה באמצעות נאמן על פי הוראות סעיף 102 לפקודה "החדש" (תקופת ההחזקה הנדרשת על פי ס' 102 לפקודה החדש תחל מיום הקצאת האופציות החדשות); אך באותם מקרים שבהם חלפה תקופת ההבשלה - ביטול האופציות והקצאה של אופציות חדשות תחתן תיחשב למימוש/מכירת האופציות. לעניין תוכנית קיימת אשר בה חלק מהאופציות הבשילו וחלקן טרם הבשילו, האופציות אשר טרם הבשילו יבוטלו ותבוא תחתן הקצאה חלופית.

שינוי תושבות - "מס יציאה"

על פי סעיף 100א לפקודה, מניות (לרבות זכויות) שעל הקצאתן חלות הוראות סעיף 102 לפקודה או סעיף 3(ט) לפקודה (בין אם הוקצו לפני הרפורמה במס או לאחריה) יראו אותן כנמכרות ביום שלפני היום שבו חדל הנישום מהיות תושב ישראל. ההכנסה ממכירה רעיונית זו עשויה להיות הכנסה הונית או הכנסה פירותית, הכל בהתאם להוראות סעיפים 102 ו-3(ט) לפקודה, בהתחשב בכך שמועד "המימוש" חל ביום שלפני היום שבו העובד חדל להיות תושב ישראל. בסעיף 102 לפקודה נקבע כי במקרים המפורטים להלן עובד שחדל להיות תושב ישראל יתחייב במס לפי שיעור המס השולי החל עליו, ולא שיעור מס רווח הון כמפורט להלן:

- הקצאת מניות באמצעות נאמן במסלול הפירותי;
- הקצאת מניות באמצעות נאמן במסלול ההוני, כאשר המניה מומשה לפני תום התקופה הנדרשת (לגבי הקצאה שנעשתה לפני 1.1.2006 - לפני תום תקופה של 24 חודשים מתום שנת המס בה בוצעה ההקצאה או תקופה של 30 חודשים מיום ההקצאה, לפי בחירת העובד; לגבי הקצאה שתעשה לאחר יום 1.1.2006 - לפני תום תקופה של 24 חודשים מיום ההקצאה);

▪ הקצאת זכות שאינה רשומה למסחר בבורסה שלא באמצעות נאמן.

אופציות בידי עובד הנחשב לתושב חוזר ותיק ואשר הוקצו לו במהלך שהייתו בחו"ל

בהקשר זה מן הראוי לציין את החלטת מיסוי 2597/13, בה המבקש עזב בשנת 1997 יחד עם משפחתו את ישראל והפך לתושב חוץ במדינת אמנה. במחצית השנייה של שנת 2010 נשלח המבקש יחד עם משפחתו לישראל, על ידי מעבידתו, לצורך מילוי תפקיד בחברת בת ישראלית. לאחר שנתיים ממועד ההגעה לישראל החליט המבקש, יחד עם משפחתו, להמשיך ולהתגורר בישראל כדרך קבע ועוד באותו היום ביקש תעודת תושב חוזר ממשרד הקליטה. במהלך שנת 2009 הוענקו לכלל עובדי החברה, ובניהם המבקש, אופציות לרכישת מניות החברה, כאשר יום תחילת ההבשלה הוגדר משנת 2007, שכן זהו המועד בו החל המבקש לעבוד בחברה ומאותו היום זכאי להן כאשר העיכוב בהענקת האופציות נבע מכך שמדובר בתכנית האופציות הראשונה של החברה ואישורה ארך זמן רב. במסגרת החלטת המיסוי נדונה, בין היתר, הסדרת מיסוי הרווחים הצפויים לנבוע ממכירת האופציות ו/או ממכירת המניות שמקורן באופציות האמורות.

הוחלט כי ההכנסה ממימוש האופציות תחולק לשני חלקים:

חלק ראשון - חלק ההכנסה שהופק בישראל, אשר יחשב כהכנסת עבודה שהופקה בישראל.
חלק שני - חלק ההכנסה שהופק מחוץ לישראל (עד למועד ההגעה לישראל).
 אופן מיסוי ההכנסה ייקבע בהתאם להוראות הקבועות בסעיף 102(ג) לפקודה (מסלול ללא נאמן).

חלוקת ההכנסה ממימוש האופציות, לחלקים המוזכרים לעיל, יקבע כדלקמן:

- א. ההכנסה אשר יפיק המבקש ממימוש האופציות אשר הבשילו לפני מועד הגעתו לישראל – הכנסה זו תיחשב להכנסה שהופקה מחוץ לישראל על ידי תושב חוץ ולפיכך לא תהיה חייבת במס בישראל.
- ב. ההכנסה אשר יפיק המבקש ממימוש האופציות שתאריך סיום הבשלתן חל לאחר מועד חזרתו לישראל, יחולק כדלקמן:

1. החלק הראשון, השווה להכנסה ממימוש האופציות כשהיא מוכפלת ביחס שבין סך תקופת העבודה בחו"ל לתקופת העבודה ייחשב להכנסה שהופקה מחוץ לישראל על ידי תושב חוץ ולפיכך אינו חייב במס בישראל.
2. החלק השני, השווה ליתרת ההכנסה, ייחשב להכנסת עבודה שהופקה בישראל על ידי תושב ישראל ולפיכך תהא היא חייבת במס בישראל.

אי תחולת שיעור מס מוגבל לגבי מימוש מניות או אופציות שהוקצו טרם יום התחילה
 נקבעה הוראת מעבר, על פיה על הקצאת מניות/אופציות לעובדים לפני יום 1.1.2003, לפי סעיף 102 לפקודה או לפי סעיף 3(ט) לפקודה יחולו ההוראות, הכללים והסדרים שקדמו לרפורמה. יודגש, כי לא יחול שיעור מס של 25% בעת מימוש המניות/אופציות כי אם שיעורי המס הרגילים הנקובים בסעיף 121 לפקודה.

הוראות תחולה

סעיף 102 לפקודה כנוסחו לאחר הרפורמה במס יחול על הקצאת מניות לעובדים לפי תוכנית שהחברה המעבידה בחרה בה ביום 1 בינואר 2003 ואילך ובהקצאת מניות שאינה הקצאה באמצעות נאמן על הקצאת מניות לאחר יום 1 בינואר 2003. הוראות תיקון 147 לפקודה יחולו על הקצאת מניות לעובדים מיום ה-1 בינואר 2006 ואילך וכן יחולו הוראות המעבר כפי שנקבעו.

4.4.3 החלטות מיסוי ב"מסלול ירוק" - אופציות לעובדים

רשות המסים פרסמה טפסים ביחס לקבלת החלטות מיסוי ב"מסלול ירוק" בנושא אופציות לעובדים, בקשר לתוכניות להקצאת אופציות לעובדים הכוללים:

- א. טופס מס' 906 - החלטת הוראות סעיף 102 לפקודה על הקצאת יחידות RSU.
- ב. טופס מס' 911 - מנגנון להתאמת תוספת המימוש לאור ירידת שווי השוק של מניות החברה המקצה (תמחור מחדש של אופציות לעובדים).
- ג. טופס מס' 912 - מנגנון מימוש נטו (Net Exercise).
- ד. טופס מס' 916 - החלפת מסלול אופציות 3(ט) למסלול 102 הוני באמצעות נאמן.
- ה. טופס מס' 917 - החלפת מסלול אופציות ללא נאמן למסלול עם נאמן.
- ו. טופס מס' 922 - מנגנוני התאמה בשינויים בהון, בחלוקת מניות הטבה ודיבידנד.
- ז. טופס מס' 923 - מימוש נטו (Net Exercise) של אופציות לעובדים בחברה פרטית.

4.5 הטבות לעובדים

4.5.1 מתנות לעובדים והשתתפות בפעילות ועד עובדים

בקובץ הפרשנות לפקודה (החב"ק) נקבע לעניין זה:

(1) מתנה לעובד

מתנה בסכום סביר שקיבל עובד ממעבידו לא תיחשב כהכנסת עבודה, אם ניתנה לרגל אירוע אישי כגון נישואין, הולדת ילדים, בר/בת מצווה וכו'. כאמת מידה מנחה לסכום סביר, יש לראות את הסכום שנקבע בתקנה 42(4) לתקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות מסויימות), התשל"ב-1972 (בשנת 2016 - 210 ש"ח).

(2) השתתפות המעביד בפעילות ועד עובדים

כאשר השתתפות המעביד נקבעת בגין כל עובד באופן ספציפי, כגון: שי לחגים, טיולים או מסיבות, מהווה סכום השתתפות הכנסת עבודה החייבת במס בידי כל עובד.

4.5.2 שווי שימוש ברדיו טלפון נייד שהועמד לרשות העובד

בתקנות מס הכנסה (שווי השימוש ברדיו טלפון נייד), התשס"ב-2002 (להלן: "התקנות") נקבע כי שווי השימוש ברדיו טלפון נייד (רט"ן) שהועמד לרשות העובד, למעט רט"ן שניתן להתקשר ממנו למקום העבודה בלבד, ולמעט מכשיר קשר שאינו משמש גם כמכשיר רט"ן יהיה מחצית מן ההוצאה החודשית (ההוצאה הכוללת בשל רט"ן לרבות, הוצאה קבועה, דמי שימוש, מע"מ, תיבה קולית, שירותים נלווים, השתתפות העובד וכד') או 105 ש"ח לחודש (בשנת 2016), לפי הנמוך, והכל בניכוי סכום ההוצאה החודשית ששילם העובד בשל אותו רט"ן.

בהתאם לחוזר מס הכנסה 4/2003, החישוב ייערך עבור כל חודש בנפרד ולא על בסיס שנתי או מצטבר. הוצאה בשל מכשירים מעורבים המשמשים גם כמכשירי קשר תמויין, ודמי השימוש הקבועים וההוצאות המשותפות האחרות יופרדו וייוחסו לכל שימוש בנפרד. כהוצאה חודשית תיחשב ההוצאה בשל רט"ן בחודש בו שולמה ולא בגין החודש בו נעשה השימוש ברט"ן. התקנות יחולו גם על רט"ן שנשאר ברשות המעביד בתום העבודה, שכן אין מניעה לעשות שימוש פרטי במכשיר במשך יום העבודה.